

HỒI ỨC: THƠ SONG NGỮ TÙ TRONG TÙ

Bài của Đoàn Thanh Liêm

*****

Tôi chẳng bao giờ là người chuyên môn làm thơ. Nhưng ở trong tù lâu ngày, thì cũng lai rai làm được một số bài ngăn ngăn cho dễ nhớ, và cũng giúp làm khuây khỏa nhẹ vui đi nỗi buồn chán cô đơn. Vì không thể viết ra giấy và gửi cho bà con bạn bè ở ngoài trại giam, nên chỉ có thể đọc cho một vài người bạn tù thật là thân thiết nghe mà thôi. Tính ra trong 6 năm ở tù, tôi cũng làm được đến 30-40 bài, nhưng hiện chỉ còn có thể viết lại được chừng 25 bài mà thôi.

Đặc biệt trong mấy năm phải đi lao động tại trại giam ở Hàm Tân, Phan Thiết, tôi có làm được vài bài thơ song ngữ tiếng Việt và tiếng Anh. Nay xin ghi lại để quý bạn đọc cho vui vào dịp Đầu Xuân Kỷ sửu 2009 vậy nhé.

Đầu tiên là bài “Vùng lên, Các bạn ơi!”, “Friends, stand up!”. Bài này được làm vào hồi Tháng 8 năm 1994. Và người đầu tiên tôi đọc cho nghe là Bác Lý trường Trân, cựu Dân biểu thời Đệ nhị Cộng hòa. Bác Trân bị tù lần thứ hai từ năm 1987 đến cuối năm 1994 mới được trả tự do.

Bài thứ hai là bài “Nói với các bạn trẻ”, “A Message to Youth”. Bài này được làm vào Mùa Xuân năm 1995 và được đọc lần đầu tiên cho anh Lê thái Chân. Anh Chân trước kia là sĩ quan Pháo binh của Lữ đoàn Dù, và là người tù lâu nhất trong số các sĩ quan “phải đi học tập cải tạo”, tổng cộng đến 20 năm, suốt từ 1975 đến 1995 mới được thả về. Bài này đã được nhạc sĩ Phạm đức Huyền ở San Jose phổ nhạc phần tiếng Anh vào năm 2000. Và nhạc sĩ Xuân Diễm ở Little Saigon phổ nhạc phần tiếng Việt vào năm 2002.

Cả hai bài thơ này, phần tiếng Anh thì đã được các sinh viên người Mỹ, cũng như người các nước khác đọc nhiều lần tại những buổi sinh hoạt văn nghệ, nhân dịp Hội thảo quốc tế về Xây dựng Hòa bình (Peacebuilding seminars) tại các tiểu bang Virginia và Tennessee.

Và riêng bài “Friends, Stand up!”, thì lại còn được chị Colleen Malone ở Canada phỏng vấn tôi tại Đại học Eastern Mennonite University (EMU) Virginia và lấy đăng trên website Peacevox.com (Tiếng nói Hòa bình) vào năm 2002, cùng với một bài khác nữa là bài “Reflections on My Days in Jail” (Suy nghĩ về Những Ngày Trong Tù), cũng do tôi viết trực tiếp bằng tiếng Anh hồi còn ở tại trại Hàm Tân vào Tháng Mười 1995, tức là sau 66 tháng ở trong nhà tù cộng sản .

Lại nữa, cả bản nhạc do nhạc sĩ Phạm đức Huyền phổ thơ nói trên do ca sĩ người Mỹ hát và ghi âm trong một CD, thì cũng được trình bày vào những dịp này.

Hai bài thơ này nguyên văn như sau :

I - Vùng lên, Các bạn ơi!

1.- Các bạn ơi! Hãy sẵn sàng : 3.- Các bạn ơi! Hãy tiếp tục :

Đã đến lúc
Ta phải công khai trực diện
Lấn xả vào cuộc chiến.
Chúng ta đòi hỏi
Không phải chỉ cơm no, áo ấm
Mà còn cả nhân phẩm, tình thương.
Đề chống lại bạo quyền độc ác
Ta phải được trang bị bằng
Lòng kiên cường can đảm
Sự nhẫn nại hy sinh
Và tinh thần bất bạo động.

2.- Các bạn ơi!

Hãy đồng loạt lên tiếng
Nói rằng :
Chúng ta không còn khiếp sợ
Trước bạo lực trấn áp
Vớ tù ngục đọa đầy
Và tra tấn khủng bố
Bởi vì chúng ta đã trưởng thành chững chạc
Trong biệt giam tối tăm
Vớ đói khát dây vò
Và khổ sai cưỡng bức
Và cũng bởi vì chúng ta luôn noi theo
Lời giáo huấn từ ngàn đời
Của cha ông
Đó là : “Uy vũ bất năng khuất!”

Cuộc tranh đấu cam go
Nhất quyết không hề khoan nhượng
Phải đòi cho bằng được
Để mọi người
Được sống cho ra con người
Vớ danh dự phẩm giá
Trong công lý an toàn
Và tự do dân chủ.
Phải diệt trừ tận gốc
Nạn độc quyền ngang ngược
Nạn bè phái nghinh ngang
Nạn giáo điều bệnh hoạn
Nạn tội đồ tâm thường
nhàm chán đến nôn mửa!

4.- Các bạn ơi!

Hãy vui mừng
Trước trang sử mới
Của Đất nước thân yêu
Của Dân tộc bất khuất
Đang vùng dậy
Sùng sững oai nghiêm
Như Phù Đổng, Quang Trung
Như Hưng Đạo, Nguyễn Trãi
Các Anh Hùng Bất Tử.
Bởi vì : Nhất định ta phải thắng
Cương quyết ta sẽ thắng
Và cũng bởi vì :
Nhân nghĩa thắng hung tàn
Tình thương xóa thù hận./

I - Friends, Stand up !

1.-Friends of mine, be ready: 3.-Friends of mine, let's

It's now time for us
To openly and directly
Launch ourselves into the battle
We ask for
Not only food and clothes
But also Dignity and Love.

continue : The arduous combat
Without any concession whatever
Resolutely we claim for everyone else
The right to live as An Human Being
With Dignity and Honor

Against the Brutal Tyranny
We fight, equipped with
Undaunted Courage
Perseverance, Sacrifice
And Non-Violence.

Justice and Security
In Freedom and Democracy
Determined we are to root out
That arrogant monopoly
Unscrupulous sectarianism
Insane dogmatism
And nauseating mediocrity.

2.- Friends of mine, let's raise our voice

Saying that

Not any longer we fear
Violence, Oppression
Jail, Torture
And Terror.

For we've grown much mature
In dark cells
In ravaging hunger and thirst
And in forced labor.

And also for we follow
The perennial teaching of our Fathers
That's : Never to power be subdued!

4.- Friends of mine, let's rejoice
At the new chapter
Of our beloved Fatherland
And our Indomitable People
That's rising up
Proud and fierce
Like Phù Đổng, Quang Trung
Hung Đạo, Nguyễn Trãi
Our Immortal Heroes
For surely we shall overcome,
Certainly we shall overcome
And also for all the times
The Humanitarian Cause
Wins over Brutality
And Love wipes away
Hatred ./

* * *

II - Nói với các bạn trẻ.

1.- Các bạn trẻ của tôi ơi!
Hãy suy nghĩ chính xác
Để khám phá được những Diệu kỳ
Trong thiên nhiên và xã hội loài người.
Hãy có lòng nhân hậu
Để yêu thương tất cả mọi người
Kể cả kẻ thù.

2.- Các bạn trẻ của tôi ơi!
Hãy nâng tâm trí lên cao
Để tạo cho cuộc sống thêm ý nghĩa.
Hãy chịu trả đũa giá
Để có được sự cao cả nơi tâm hồn.

3.- Các bạn trẻ của tôi ơi!
Hãy chia sẻ những phúc lộc
Với tất cả anh chị em mình.

II - A Message to Youth

1.- Young friends of mine:
Let's have the Right Thinking
To discover the wonders
In the Nature & Human society
Let's have the Nice Feeling
To love everybody
Even our enemy.

2.- Young friends of mine :
Let's raise our heart
To make life more meaningful
Let's pay the high price
To get the greatness for our soul.

3.- Young friends of mine :
Let's share the blessings
With all our brothers & sisters

Hãy đích thực là mình
Với phong cách tốt đẹp xưa nay
Giữa lòng cái thế giới hỗn độn này.

4.- Các bạn trẻ của tôi ơi!
Hãy có hành động thích đáng
Trong giờ phút đầy thử thách
Của Lịch sử vinh quang chúng ta.
Hãy sống thật sung mãn
Bằng yêu thương trọn vẹn
Và biết tận hưởng sự An bình ngây ngất
Trong sâu thẳm nội tâm chúng ta./

Làm tại Hàm Tân Phan Thiết 1994-95
Trại Z30D, Khu K2.
Sao lục lại tại California USA
Tháng 11 Năm 2008

Đoàn Thanh Liêm

Let's be ourselves
With our usual good manners
Among this confusing world.

4.- Young friends of mine :
Let's act accordingly
In this challenging moment
Of our glorious history
Let's live fully
By loving totally
And enjoying Peace&Ectasy
Deep in our innerselves./